گزارش

دسترسی‌مدیریت‌شده بازرسان «آژانس» به «گچین»

● **شرق:** امروز بازرسان آژانس به قصد بازدید از معدن «گچین» راهی بندرعباس می‌شوند و پس از آن به وین بازمی‌گردند. سخنگوی سازمان انرژی اتمی به «ایرنا» گفته که این بازرسی‌ها «دسترسی مدیریت‌شده» است «ما در عین اینکه ملاحظات آنها را رعایت می‌کنیم تنها در حد نیازشان امکان بازدید را فراهم می‌کنیم.» این بازرسی در راستای تفاهمی که ۲۰ آبان‌ماه بین ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی برقرار شد، انجام می‌شود. بازرسان آژانس سه‌نفر هستند و چهارشنبه‌شب پس از مراجعت از بندرعباس به تهران مستقیما از فرودگاه امام‌خمینی (ره) راهی وین می‌شوند. برمبنای این توافق، بازرسی از تاسیسات اتمی ایران در اراک نیز پیش از گچین انجام گرفت.

بازرسان آژانس عصر روز گذشته برای برنامه‌ریزی در مورد این بازدید، دیداری با مقامات سازمان انرژی اتمی داشتند. با اجرای توافق ژنو (۳۰دی)، بازرسان آژانس در سفری به تهران از توقف غنی‌سازی ۲۰درصدی مطمئن شدند و گزارش آنها از ایران مورد تایید آژانس قرار گرفت و به سمع شورای حکام هم رسید. در مرحله نهایی تحریم‌هایی از سوی اتحادیه اروپا و آمریکا لغو شد. اما بازرسی آژانس از برخی مراکز هسته‌ای برمبنای توافق ۲۰ آبان‌ماه بین آژانس و ایران، انجام می‌شود.

در همین حال سخنگوی سازمان انرژی اتمی روز گذشته اعلام کرد که «نیروگاه اتمی بوشهر ظرف چندروز آینده به‌صورت موقت، متوقف می‌شود تا کار تعویض یک‌سوم سوخت آن و نیز سرویس سالانه نیروگاه انجام شود.» «بهروز کمالوندی» افزود: «قرار بود نیروگاه اتمی بوشهر اواخر دی‌ماه به‌منظور تعویض سوخت به‌طور موقت، متوقف شود که وزارتخانه‌های نفت و نیرو از سازمان انرژی اتمی درخواست کردند که برای اختصاص گاز نیروگاه‌های گازی به مصرف خانگی، سوخت‌گذاری به تعویق افتد. سازمان انرژی اتمی نیز برای پشت‌سرگذاردن دوره اوج مصرف گاز خانگی در طول دوره سرما، توقف موقت نیروگاه را به تعویق انداخت.»

سخنگوی سازمان انرژی اتمی در پاسخ به این سوال که فرآیند تعویض سوخت و سرویس سالانه نیروگاه اتمی بوشهر چه مدت‌زمانی طول می‌کشد، گفت: «این فرآیند حداقل یک‌ماه طول می‌کشد و یک‌سوم سوخت از قلب رآکتور خارج و در استخرهای آب نگهداری و مجتمع‌های سوخت جدید جایگزین آن می‌شود.»

آموزش به زبان مادری «توطئه» است؟

اصل ۱۵ قانون اساسی؛ فرصت یا تهدید

عکس: امین ارجمند

شرق، طاهره ریاحی: حق آموزش به زبان مادری، در بسیاری از اسناد و معاهدات حقوق‌بشری مثل منشور زبان مادری، اعلامیه جهانی حقوق زبانی، بندهای ۳ و ۴ ماده ۴ اعلامیه حقوق اشخاص متعلق به اقلیت‌های قومی، ملی، زبانی و مذهبی، ماده ۳۰ کنوانسیون حقوق کودک، ماده ۲۷ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی مورد تاکید قرار گرفته است. اصل پانزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی هم بر حق تحصیل به زبان مادری در کنار زبان فارسی در مدارس تاکید دارد. اصل پانزدهم قانون اساسی می‌گوید: «زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران، فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد. ولی استفاده از زبان‌های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است.» اجرای دقیق و کامل اصل ۱۵ قانون اساسی گامی مهم و بنیادین در مسایل مربوط به قومیت‌هاست. با این وجود اجراشدن این اصل تاکنون با چالش‌های بسیاری همراه بوده است. اما اکنون به نظر می‌رسد اراده‌ای جدی برای اجرایی‌شدن آن وجود دارد چه آنکه حسن روحانی پیش از انتخابات در جمع مردم کردستان با تاکید بر اجرایی‌شدن این اصل در دولتش گفت: «این جمله را برای این نمی‌گویم که به من رای بدهید یا به این خاطر که در بیانیه اقوام و مذاهب بر آن تاکید کرده‌ام و بخشی از برنامه دولت تدبیر و امید است، بلکه ایمان و اعتقاد من این است و قلبم گواهی می‌دهد که ایرانی، ایرانی است و هر کس بخواهد کرد و لر و بلوچ و آذری و ترکمن، عرب و فارس را جدا ببیند او ایرانی نیست.» و پس از آغاز به کار دولت یازدهم علی یونسی به‌عنوان دستیار ویژه رییس‌جمهوری در امور اقوام و اقلیت‌ها منصوب شد و او هم از رایزنی و برگزاری جلساتی با آموزش و پرورش برای اجرایی‌شدن این اصل خبر داد و گفت: «مسوولان عالیرتبه کشور مصمم هستند که مشکلات اقلیت‌های دینی و اقوام حل شود.» تلاش‌ها برای اجرایی‌شدن اصل ۱۵ قانون اساسی در حالی است که اکثریت اعضای فرهنگستان زبان و ادب فارسی با مخالفت در موضوع آموزش به زبان مادری به وسیله آموزش و پرورش در استان‌ها که اخیرا از سوی دولت اعلام شده است این مساله را تهدیدی جدی برای زبان فارسی و یک توطئه برای کمرنگ‌کردن این زبان عنوان کردند.

مانع اجرای قانون نشویم

امید کریمیان نماینده مریوان در مجلس اما معتقد است: «قانون اساسی حجت را بر همگان تمام کرده و اگر این اصل قانون اساسی از ۳۵ سال پیش تاکنون مغفول مانده است باید متاسف باشیم نه اینکه با بهانه‌های واهی از اجرایی‌شدن آن جلوگیری کنیم»؛ او با تاکید بر اینکه «نیازی به قانون جدید و تفسیر این قوانین روشن نیست» به «شرق» گفت: «بی‌تردید آرزوی هر ایرانی وطن‌دوستی است، که بقای ایران یکپارچه و با عظمت را شاهد باشد، اما این بقا باید با واقع‌بینی سیاسی، شناخت موانع استمرار وحدت ملی و نقاط ضعف کشور همراه باشد، همچنین باید با درک و دریافت سیاست‌ها و راهکارهای اجرایی منافاتی نداشته باشد. در حال حاضر به استناد آمارهای مختلف بین ۴۰ تا ۵۰درصد جمعیت ایران را اقوام غیرفارس تشکیل می‌دهند بنابراین در عین حالی که بر علایق همه اقوام ایرانی در حفظ هویت ملی و حراست از تمامیت ارضی و جغرافیای سیاسی کشور تاکید داریم در مقابل هم نمی‌توانیم بر بسترها و رشته‌های کوتاه و بلندی که از گذشته تاکنون کم و بیش زمینه‌ساز واگرایی برخی اقوام از مرکز بوده‌اند چشم فرو بندیم.» نماینده مریوان در ادامه با تاکید بر ضرورت به رسمیت‌شناختن حقوق اقوام و ابراز خرسندی از پیگیری جدی دستیار ویژه رییس‌جمهوری در امور اقوام گفت: «آنچه مشخص است هیچ تنوعی، در ذات خود، مذموم و در مقابل، هیچ همگونی‌ای ممدوح نیست، تنوع و تکثر نیروهای اجتماعی و قومی نیز این جوامع را از ظرفیت‌ها و استعدادهایی برخوردار می‌سازد که بهره‌گیری مناسب از آنها می‌تواند موتور رشد، توسعه، همگرایی و همسازی فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی باشد. کریمیان ادامه داد: «بر این اساس جلوگیری از درونی‌شدن احساس محرومیت میان اقوامی که خود را محروم‌تر احساس می‌کنند، اجتناب از ایجاد، تشدید و تعمیق عقده سیاسی و فرهنگی در میان گروه‌های قومی با درنظرگرفتن آستانه تحمل افراد و کاستن از ذهنیت‌های منفی نسبت به عملکرد دیگر گروه‌های قومی بسیار چاره‌سازتر از موضع‌گیری در برابر اجرایی‌شدن اصل مغفول‌مانده قانون اساسی است.»

> **اصل پانزدهم قانون اساسی می‌گوید: «زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران، فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد. ولی استفاده از زبان‌های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است**

اصل ۱۵ در جهت تقویت زبان ملی است نه تضعیف

صالح نیکبخت وکیل دادگستری هم درباره نظر فرهنگستان ادب مبنی بر تضعیف زبان ملی با آموزش به زبان اقوام به «شرق» می‌گوید: «اظهارنظر منتسب به گروهی از فرهنگستان زبان و ادب فارسی صرف نظر از اینکه صحیح است یا منطبق با واقعیات است یا خیر، در آن قسمت که مربوط به اصل ۱۵ قانون اساسی و شأن و فلسفه تصویب آن آمده است باید گفت موضوع مطرح‌شده از سوی ایشان با واقعیت امر منطبق نیست، زیرا همان‌طوری که ادیبان و نویسندگان محترم در مورد ریشه هر لغت یا شعری کنکاش لازم به عمل می‌آورند و بعضا درصدد هستند که شأن سرودن این شعر و قصیده چه بوده، یا به شرایط تاریخی سرایش آن شعر مراجعه می‌کنند در مورد قانون هم شأن تصویب و فلسفه آن مورد لحاظ قرار می‌گیرد.» او افزود: «تصویب اصل ۱۵ قانون اساسی در صورت مشروح مذاکرات مجلس بررسی نهایی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ابتدا در پیش‌نویس اولیه قانون اساسی تحت عنوان طرح و تصویب اصل ۲۱ مورد بررسی قرار گرفته و تمامی مذاکرات به عمل‌آمده در جلد اول صورت مشروح مذاکرات فوق در چهار صفحه بیان شده، ۲۵بار از طرف افراد مختلف و با جواب‌های نایب‌رییس مجلس خبرگان مرحوم شهید آیت‌الله دکتر بهشتی پاسخ داده شده است. بنابراین اگر به صفحات ۵۷۴ الی ۵۷۷ این مشروح مذاکرات مراجعه شود کاملا مشخص است اولا منظور از تصویب این اصل نه‌تنها تضعیف زبان (فارسی) نبوده بلکه در جهت تقویت آن بوده است. نیکبخت در ادامه گفت: «به همین جهت تنها به یک سوال مرحوم مولوی عبدالعزیز نماینده مجلس بررسی قانون اساسی از بلوچستان که در آن مجلس مطرح می‌شود و پاسخ بهشتی اشاره می‌کنم. مولوی سوال می‌کند اگر کسی بخواهد عربی بخواند آیا دولت برای او معلم عربی استخدام می‌کند؟ یا خیر؟ یا اگر کسی بخواهد زبان بلوچی بخواند آیا دولت ملزم است برای او معلم بلوچی بگیرد یا خیر؟ بهشتی پاسخ می‌دهد بله دولت موظف است یعنی دولت موظف است چیزی را که آنها حق دارند برایشان تهیه کند، اینجا مساله حق و تکلیف مطرح می‌شود و آن شهید بزرگوار به صورت عالمانه عنوان می‌کند اگر کسی حقی داشته باشد تکلیف دولت یا هر حق‌گذار دیگر این است که برای او زمینه انجام آن حق را فراهم کند. در اینجا مولوی عبدالعزیز سوال می‌کند «یعنی هم کتاب هم معلم باید تهیه کند؟» شهید بهشتی پاسخ می‌دهد: بله من متن را یک‌بار دیگر می‌خوانم تا نسبت به آن رای گرفته شود. و بعد متن به صورتی که اکنون قانون اساسی منعکس شده است قرائت می‌شود و اتفاقا این اصل با حضور ۶۷نفر از حاضرین از مجموع ۶۹نفر با نظر ۶۲نفر موافق، بدون مخالف و با ۵رای ممتنع به همین صورت تصویب می‌شود.» نیکبخت افزود: «در مجموع این چهارصفحه همه این مطالب مطرح شده و شأن تصویب آن هم بیان شده است و آن بزرگواران هدفشان از تصویب این اصل پذیرش حقوق اقوام در آموزش زبان مادری خود و مکلف‌کردن دولت و فراهم کردن امکانات زبان مادری آنان بوده و آنچه برخی اعضای محترم فرهنگستان گفته‌اند به‌نظر می‌رسد بدون مراجعه به شأن تصویب این اصل بیان شده است؛ مضافا اینکه آموزش زبان مادری آن هم زبان‌های اقوامی که به جز در یک مورد و آن هم زبان دینی ما است همگی وحدت ریشه‌ای زبانی دارند و اساس خواندن این زبان‌ها نه‌تنها زبان مادری را تضعیف نمی‌کند بلکه در جهت تقویت آن هم هست.»

الو شرق ۸۸۶۴۰۲۶۰

sharghline@sharghdaily.ir
پیامک: ۳۰۰۰۴۶۹۹

● ۳۴سال است که خارج از وطن زندگی می‌کنم و نتوانسته‌ام کشورم را ببینم. اما با خواندن گزارشی در مورد ایمیل راهگشا، برایم جالب شد که از وضعیت خودم مطلع شوم. اما متاسفانه آدرس ایمیل را گم کرده بودم. برای پیداکردن آن ایمیل با وزارت‌خارجه تماس گرفتم و بعد از وصل‌شدن به دفتر معاونت کنسولی، مسوول دفتر با ادبیات و لحن بسیار بدی صحبت کرد. بعد از ایمیل، اظهار بی‌اطلاعی کرد و به من گفت که شماره دیگری را بگیرم. من بار دیگر از راه دور شماره دوم را گرفتم ولی آنجا هم بیش از یک ربع من را پشت‌خط نگه داشت تا یک آدرس ایمیل به من بدهد. چنین برخوردی در وزارت‌خارجه در دولتی که تغییر یافته و وزیرخارجه‌اش هم خیلی پرکار است، واقعا عجیب است.

فرهاد ساکن آمریکا

● پردیس سینمایی ملت در اتوبان نیایش چند سالی است که افتتاح شده و از آنجا که در حاشیه اتوبان قرار دارد، بسیاری مجبورند با خودرو خود راهی این سالن شوند. اما این پردیس پارکینگ محدود و کوچکی دارد که نه‌تنها سطح آن آسفالت نشده بلکه همسان‌سازی هم نشده است. شهرداری جدیدا قانون گذاشته اگر مجتمع‌های تجاری پارکینگ نداشته باشند پایان‌کار دریافت نمی‌کنند، بهتر است شهرداری این قاعده را برای مجموعه‌هایی که خودش راه‌اندازی می‌کند نیز رعایت کند.

● از روز اول بهمن، سهمیه ۳۰۰لیتری بنزین یارانه‌ای خودروهای آموزشگاه‌های رانندگی حذف شده است. توجیه ستاد حمل‌ونقل سوخت این است که چون توسط این خودروها مسافر جابه‌جا نمی‌شود و هزینه خدمات را مردم می‌پردازند، باید سهمیه بنزین این خودروها حذف شود. ولی این وضعیت برای مربیان آموزشگاه‌ها سخت است چون باید هزینه خودرو، استهلاک ماشین، بنزین، بیمه و... همه را خود مربی پرداخت کند و در شهرستان‌ها متقاضیان دریافت گواهینامه ۲۵۰هزارتومان به آموزشگاه‌ها پرداخت می‌کنند که ۱۱۲هزارتومان به مربی تعلق می‌گیرد که در این شرایط هم تعداد متقاضیان دریافت گواهینامه کاهش یافته و در هر ماه، مربی به طور متوسط پنج‌کارآموز را آموزش می‌دهد. معاون حمل‌ونقل سوخت اعلام کرد که ما برآورد کردیم که بابت هر یک ساعت آموزش ۱۵۰تومان بنزین احتیاج است ولی این در صورتی است که با یک استارت‌زدن ۱۵۰تومان بنزین مصرف می‌شود. خواهشمند هستم قضیه را پیگیری کنید. شاید کمکی به این مربیان شود. چون با این کار، عده زیادی عملا بیکار می‌شوند و نماینده‌ای هم ندارند و مسوولان هم توجهی نمی‌کنند.